

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА

Факультет історії та географії
Кафедра історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО

протокол вченої ради
факультету історії та географії
№ 2 від 01.09.2021 р.
Голова вченої ради факультету
_____ (П. КРАВЧЕНКО)

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«МЕТОДИКА МУЗЕЙНО-ЕТНОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність / предметна спеціальність	032 Історія та археологія
Освітня програма	Історія та археологія

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика музейно-етнографічних досліджень» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з освітньої програми Історія та археологія за спеціальністю 032 Історія та археологія. Галузь знань: 03 Гуманітарні науки – 19 с.

Розробник (и) програми:

Л. І. Шаповал, кандидат історичних наук, доцентка кафедри історії України

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика музейно-етнографічних досліджень» обговорена і схвалена на засіданні кафедри історії України

Протокол засідання № 14 від 01. 09. 2021 р.

Завідувач кафедри історії України

_____ (Л. БАБЕНКО)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Історія та археологія»

_____ (Л. БАБЕНКО)

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика музейно-етнографічних досліджень» перезатверджена на засіданні кафедри історії України

Протокол засідання № ____ від _____ 202__ р.

Завідувач кафедри

_____ (_____)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Історія та археологія»

_____ (_____)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Вибіркова	
	Рік підготовки:	
	4	4
Загальна кількість годин – 90	Семестр	
	8	8
Кількість змістових модулів (за умов поділу) – 3	Лекції	
	18 год.	4
	Семінарські заняття	
	–	–
	Практичні заняття	
	18 год.	4
	Лабораторні заняття	
		-
	Самостійна робота	
54 год.	82 год.	
Вид підсумкового контролю: залік		

«Методика музейно-етнографічних досліджень» – навчальна дисципліна, запроваджена у вищих навчальних закладах України згідно із навчальною програмою підготовки істориків освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», яка відноситься до гуманітарних професійно-орієнтованих вибіркових навчальних дисциплін.

2. Мета навчальної дисципліни: вивчити закономірності розвитку музеїв як науково-дослідних і культурно-освітніх установ, понятійний апарат музеєзнавчої етнографічної наук, їх методологію, ознайомити студентів із роботою етнографічних музеїв України, навчити формам, прийомам, методам музейної роботи в пошуку, фіксації етнографічних матеріалів, збереженні й використанні здобутої інформації у польових умовах під час етнографічної експедиції та поповнення музейних фондів предметами української старовини для оновлення музейних експозицій у дослідницьких і викладацьких цілях для освітніх закладів України.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни: знання студентів з курсів «Історія України», «Історія національної культури», «Етнографія України» «Історичне краєзнавство», «Музеєзнавство та музейна справа».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни:

1. Знати категоріальний і понятійний апарат, методологію дисциплін «Музеєзнавство та музейна справа», «Етнографія України» у рамках освітньої та гуманітарної підготовки студентів;
2. Виокремлювати музеї історичного профілю за схемою типологічно-видової класифікації українських музеїв, зокрема етнографічні музеї;
3. Володіти навичками роботи з літературою, предметами української старовини, що виставляються на огляд за критеріями визначення цінності музейних предметів для створення експозицій етнографічних музеїв;
4. Вивчити систему комплектування фондів етнографічних музеїв, використання музейних експозицій, колекцій українських старожитностей для науково-дослідної та освітньої роботи музеєзнавця, етнолога;
5. Розпізнавати особливості діяльності етнографічних музеїв та принципи побудови експозицій в музейних закладах України;
6. Застосовувати теоретичні знання з методики проведення етнографічного (етнологічного) польового дослідження, здійснювати опис, відео-, фото- фіксацію традиційно-побутової культури народу;
7. Вміти оформляти польові документи етнографічного польового дослідження; виявляти інформаторів (респондентів), етнографічні об'єкти під час етнографічних експедицій для створення колекцій українських старожитностей в музейних установах України.

5. Критерії оцінювання результатів навчання:

Контроль знань студентів є невід'ємною складовою викладання дисципліни «Методика музейно-етнографічних досліджень» і проводиться з метою оцінки навчальних досягнень студентів в оволодінні предметом згідно з визначеним чинною програмою рівнем досягнень, оцінки ефективності навчального процесу, підвищення мотивації до навчання. Система контролю має комунікативну спрямованість, що дозволяє визначити рівень сформованості навичок і вмінь студента. Вона характеризується зв'язністю і зростаючою складністю, і включає поточний і підсумковий види контролю. Поточний контроль реалізується на практичних заняттях шляхом усного чи письмового опитування та при написанні контрольних робіт. Підсумковий контроль проводиться наприкінці змістових модулів у формі заліку відповідно навчального плану.

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90-100	Студенти володіють змістом навчальної програми дисципліни «Методика музейно-етнографічних досліджень»: класифікують музейні предмети, виокремлюють їх типи; визначають характер музейної експозиції й зміст наукової концепції; розпізнають принципи побудови

	етнографічних експозицій, методи, структуру їх побудови, знають правила ведення польової документації під час етнографічного дослідження; уміють виявляти інформаторів, історичні та етнографічні об'єкти згідно проблематики; самостійно виконують фіксацію усно-історичних і етнографічних матеріалів.
75-89	Студенти опанували навчальний матеріал дисципліни «Методика музейно-етнографічних досліджень», виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли рекомендовану літературу, показують систематичний характер теоретичних знань з музеєзнавства та етнографії; розпізнають принципи побудови етнографічних експозицій, методи, структуру їх побудови, знають правила ведення польової документації під час етнографічного дослідження; уміють виявляти інформаторів, етнографічні об'єкти згідно заданої проблематики; виконують фіксацію усно-історичних і етнографічних матеріалів за допомогою викладача.
60-74	Студенти знають навчально-програмовий матеріал дисципліни «Методика музейно-етнографічних досліджень», в обсязі, необхідному для виконання практичних завдань і використання його у професії музеєзнавця, ознайомлені з рекомендованою літературою, виконують завдання непогано, але із значною кількістю помилок при виконанні практичних завдань, але під керівництвом викладача знаходять шляхи їх подолання.
35-59	Студенти погано оволоділи навчально-програмовим матеріалом, допускають велику кількість помилок при виконанні практичних завдань, передбачених програмою дисципліни «Методика музейно-етнографічних досліджень», не вивчили форми музейної роботи, принципи побудови етнографічних музейних експозицій, методи, структуру їх побудови, знають правила ведення польової документації під час етнографічного експедиційного дослідження.
0-34	Студенти не оволоділи навчально-програмовим матеріалом курсу «Методика музейно-етнографічних досліджень», допустили грубі помилки при виконанні теоретичних і практичних завдань, передбачених програмою або не були присутніми на аудиторних заняттях, не виконали завдання для самостійної роботи з даної дисципліни. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не можуть продовжувати навчання або приступити до професійної діяльності після закінчення ЗВО .

6. Засоби діагностики результатів навчання: усна відповідь, участь у діалозі, відповідь на поставлене викладачем проблемне питання, виконання завдань у структурі лекцій, винесених на самостійне опрацювання, законспектована відповідь на питання самопідготовки, виконання тестових та практичних завдань, написання модульних контрольних робіт, термінологічних диктантів, заповнення анкет-питальників ІМФЕ ім. М. Т. Рильського з тем: «Духовна культура українців», «Матеріальна культура українців», польових щоденників, складання легенди (опису)

предметів української старовини що підлягають вилученню з первісного середовища для передачі у музейні фонди.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Методика музейно-етнографічних досліджень» використовуються методи контролю і самоконтролю: усний, письмовий, тестовий, програмований, практичної перевірки, самоконтролю, самооцінки.

7. Програма навчальної дисципліни:

Вивчення дисципліни «Методика музейно-етнографічних досліджень» обумовлена пріоритетами розвитку педагогічної думки в Україні на сучасному етапі, патріотичним вихованням молоді, виробленням виховного ідеалу, сформованого на основі національного колориту, національної свідомості, збереження й відродження традиційно-побутової культури українського народу.

Вивчення навчальної дисципліни «Методика музейно-етнографічних досліджень» передбачає розгляд трьох змістових модулів: Змістовий модуль 1. Основні напрями діяльності музеїв; Змістовий модуль 2. Методика музейної роботи в музеях історичного профілю; Змістовий модуль 3. Методика етнографічного дослідження музеями традиційно-побутової культури українського народу.

Змістовий модуль 1.

Основні напрями діяльності музеїв.

Тема 1. Основи музеєзнавства. Музеєзнавство» як навчальна дисципліна. Об'єкт та предмет навчальної дисципліни «Музеєзнавство». Структура та методи музеєзнавства. Музеї, Основні функції музеїв, їх напрями діяльності. Музейна територія, фінансування та матеріально-технічне забезпечення музеїв. Нормативно-правова база музеєзнавства. Понятійно-категоріальний апарат дисципліни.

Тема 2. Класифікація музеїв України. Поняття «класифікація музеїв». Класифікація музеїв України радянського періоду музейної діяльності: типи, види, профілі. Адміністративно-управлінський принцип розподілу музеїв на категорії. Сучасна наукова типологія класифікації українських музеїв. Критерії типології музеїв: за профілем, за родом діяльності, форма власності, масштаби діяльності, статусом (ранг, категорія). Типи музеїв за категоріями відвідувачів: науково-освітні масові або публічні; науково-дослідні або академічні; навчальні : університетські, шкільні музеї (за профілем: історичні, природничо-наукові, меморіальні, літературні, краєзнавчі). Типи музеїв за юридичною приналежністю (власністю): державні, муніципальні, відомчі (університетські), громадські (шкільні), корпоративні, церковні, приватні. Класифікація музеїв за адміністративно-територіальною приналежністю і значущістю для суспільства (національні, загальнодержавні, республіканські, обласні, районні, міські, селищні та сільські). Генетична класифікація музеїв за профілем музею (профільні групи, музеї одного об'єкта). Профільні типи музеїв України (історичні, краєзнавчі, художньо-

мистецькі, меморіальні, літературні, природничо-наукові, галузеві). Види і підвиди музеїв. Музеї художнього профілю (музеї образотворчого мистецтва, народної творчості). Музеї природничо-наукового профільного типу (геологічні, палеонтологічні, ботанічні, зоологічні). Музеї історичного профільного типу (загально - історичні, військово-історичні, археологічні, етнографічні, історико-архітектурні та історико-культурні). Класифікація музеїв за видами: історичні, археологічні, краєзнавчі, природничі, літературні, мистецькі, етнографічні, технічні, галузеві. Історико-культурні заповідники, музеї-заповідники, музеї просто неба (скансени), меморіальні музеї-садиби. Національний музей України.

Тема 3. Організація роботи музеїв. Музейні фонди. Основні принципи організації і діяльності музею. Поняття «фонди музею», «пам'ятка», «музейний предмет», «музейна колекція». Науково-просвітницька і дослідна роботи музею. Наукове вивчення пам'яток культури у фондах музею; організація наукових експедицій з метою збору матеріалів; вивчення окремих проблем з історії, культури, природи, економіки, техніки; публікація результатів своєї наукової діяльності, складання каталогів музейних експозицій і фондів, путівників; розробка питань методики експозиційної та культурно-освітньої роботи. Експозиційна робота музею. Склад і структура музейних фондів. Основні напрямки фондової роботи: комплектування (відбір предметів з первісного середовища), процес обліку, вивчення предметів (процеси атрибуції і класифікації й систематизації предметів), збереження предметів, вивчення фондів, проведення консультацій. Значення і наукове завдання комплектування фондів музею. Музеєзнавчі дослідження фондів. Дослідження з питань охорони і зберігання музейних фондів. Зберігання музейних фондів (температурно-зволожувальний режим, захист від забруднювачів повітря, світловий режим, біологічний режим, захист музейних фондів в екстремальних ситуаціях). Система збереження музейних фондів. Характеристика основних методів консервації і реставрації музейних предметів. Музеєзнавчі дослідження питань музеєзнавчої комунікації. Робота музею по збиранню і обліку музейних колекцій. Комплектування музейних колекцій (тематичний план експозиції та напрямки наукової роботи музею), організація наукових досліджень в місцях де виявлені експонати для музейних колекцій. Облік, вивчення та збереженість музейних колекцій.

Змістовий модуль 2 Методика музейної роботи в музеях історичного профілю

Тема 4. Інвентаризація та методика наукового обліку і опису музейних фондів. Надходження предметів музейного значення у музеї та їх первісна інвентаризація. Фондова закупівельна комісія (ФЗК) – колегіальний орган музею який розглядає і дає оцінку предмету в протоколі про вступ предметів на постійне чи тимчасове зберігання та надходження у певний фондовий підрозділ. Акт надходження предметів

у музей. Письмова згода власника з оцінкою предмета, рахунок чи заяву на виплату визначеної суми. Нормативні документи про правила прийому предметів у музей. Положення про Музейний фонд України. Первісна інвентаризація (реєстрація), яка закріплює на предмети право власності. Книга надходжень (Головна інвентарна книга) – основний документ обліку музейних предметів. Книга тимчасових надходжень. Одиниця зберігання та предметний запис. Наукова інвентаризація – друга стадія обліку музейних предметів. Методика занесення предметів у наукові інвентарі. Картки інвентарю. Топографічні картотеки. Топографічні описи на предмети у фондосховищах та експозиції. Нанесення на предмети облікових позначень (етикетка, ярлик, бірка). Матеріал, колір, місце, спосіб розташування облікового позначення.

Тема 5 Методи побудови музейних експозицій Поняття «музейна експозиція», «музейна виставка», «експозиційний матеріал», «експозиційний комплекс», «експозиційна робота». Принципи створення експозицій історичного профілю. Методи побудови музейних експозицій. Поділ музейних експозицій на експозиції типу кунсткамерних і систематичних. Систематизація експозиційного матеріалу в етнографічних музеях за географічними ознаками або по групах культурних явищ предмети побуту, знаряддя праці, одяг. Музейні ансамблі. Ансамблевий метод. Комплексно-тематичний метод – позитивний досвід у будівництві музейних експозицій. Систематичний метод вивчення матеріальної культури. Наукове проектування музейних експозицій.

Тема 6. Дослідницька діяльність музеїв історичного профілю Музеї як науково-дослідницькі центри. Планування і організація науково-дослідницької роботи. Основи наукової методики комплектування фондів: методичні розробки, придбання предметів, організація і проведення нових досліджень, відбір предметів музейного значення. Охорона і збереження музейних предметів і пам'яток національної культурної спадщини. Наукове комплектування фондів у музеях історичного профілю (створення тематичних колекцій музейних предметів і предметні колекції). Оформлення предметних колекцій за тематико-хронологічним принципом. Етапи комплектування музейних фондів: процес встановлення історичних фактів та подій сучасності; визначення об'єктів дійсності в якості предметів музейного значення для комплектування; експертиза; передача предметів і перетворення їх у музейні предмети. Формування сітки постійних і тимчасових зв'язків з організаціями та особами (наукові заклади, колекціонери, майстри прикладного мистецтва, художники, фотографи, видавці), які постачають музейні предмети. Міжмузейний обмін непрофільними і дублікатними музейними матеріалами.

Тема 7. Методика вивчення музейних предметів. Поняття «музейний предмет». Атрибуція музейних предметів. Фіксація ознак предмета. Метод порівняння аналогічних матеріалів та аналіз написів. Дослідження написів на предметах, вивчення клейм, фабричних марок, геральдичних знаків, визначення часу і місця виготовлення предмету, автор чи власник. Граматична, орфографічна і палеографічна експертиза. Класифікація і систематизація музейних предметів. Класифікаційні схеми, якими послуговуються музеї у систематизації музейних предметів (схема загальної класифікації музейних предметів, за хронологічними ознаками (час створення або час побутування), географічними ознаками (місце створення предмету та місце їх поширення), за соціальною приналежністю предметів, авторська приналежність, предметна класифікація (родинні ознаки по сюжетній лінії чи згідно з їхнім призначенням, тематична класифікація, за галузевим принципом (по сферах суспільного життя). Інтерпретація музейних предметів (розкриття суті, змісту пам'яток в монографічних дослідженнях, монографічний опис предмета або джерелознавча монографія, знаковість явища чи події до яких належать предмети, типи предметів, час і місце їх придбання). Особливості вивчення музейних предметів сучасності (зв'язок із середовищем, своєчасне фіксування даних про середовище поширення пам'яток сучасності, можливість отримати точні дані щодо походження чи розповсюдження предметів).

Тема 8 Організація польових етнографічних досліджень музеями України. Надходження предметів до музею у результаті спеціальних досліджень, які мають етнографічний і культурологічний напрями. Комплексний підхід у вивченні окремих тем. Метод комплектування необхідних матеріалів. Наукові методики провідних музеїв України. Метод репортажного збору предметів музейного значення в момент проведення заходів або по свіжих слідах якоїсь події. Організація і проведення наукових досліджень з історії новітнього часу. Метод маршрутного експедиційного обстеження. Цикли експедиційної роботи музеїв: підготовка експедиції, польово-маршрутна робота, підсумки. Підготовка і проведення музеями науково-дослідницької етнографічної експедиції (визначення завдання, формування теми, обґрунтування відбору об'єктів дослідження, вивчення літератури та колекції свого і чужих музеїв, розробка програми роботи, маршрут, кошторис витрат на проведення експедиції, який затверджують фінансово відповідальні особи). Польова робота музейників (звернення до списку осіб в яких зацікавлена експедиція, проведення бесід з особами чиє життя і діяльність яких було зв'язане з визначеною попередньо темою, фіксація розповідей чи предмети, формування документації яка відображає діяльність експедиції, акти надходження предметів музейного значення, спеціальний список актів, які були протягом польової роботи, Польовий опис отриманих предметів музейного значення, щоденник роботи експедиції в якому відображено життя членів експедиції, маршрут, зустрічі, відомості про предмети, відповідні дані

про власників предметів, про авторів робіт і певні роздуми щодо подальших перспектив досліджень. Спеціальний зошит із записом розповідей очевидців та учасників історичних подій, реєстр фотознімків, Спеціальна адресна книга (адреси людей, які відсутні у момент роботи експедиції і чий зв'язок з темою встановленої у ході опитування). Підсумковий цикл роботи експедиції (повернення польової експедиції в музей, аналіз зібраного матеріалу, передача його у фондосховище музею, розгляд колекції зібраних предметів, науковий звіт або наукова довідка про роботу експедиції в яких подається огляд всіх колекцій, організація виставки, конференція для обговорення результатів роботи. Розгляд утвореної колекції маршрутно-тематичної експедиції та передача для зберігання у фонд музею. Публікація матеріалів експедиції (звітів, матеріалів конференції, каталогів, збірників матеріалів присвячених експедиційним обстеженням регіонів України в яких висвітлюється проведення експедиції, подається джерелознавчий аналіз зібраних матеріалів. Організація і підготовка науково-дослідницької етнографічної експедиції: розробка маршруту і складання календарного плану. Комплектування і підготовка колективу експедиції, програма навчально-тренувальних занять, відбір і підготовка спорядження та заготівля продуктів харчування, придбання медикаментів).

Змістовий модуль 3 Методика етнографічного дослідження музеями традиційно-побутової культури українського народу.

Тема 9. Види і методи етнологічних польових досліджень. Методи проведення польових етнографічних експедицій (маршрутний і кущовий). Об'єкти польового етнографічного дослідження (село, селище, містечко, малодвірні поселення: хутір, присілок, виселок). Прийоми обстеження об'єктів польового дослідження (суцільний й вибірковий). Вибір способів польового дослідження, термінів, методів, прийомів обстеження пам'яток народної культури і побуту українців. Збір вербальної етнографічної інформації та праця з інформатором. Пошук, вибір, знайомство з інформатором. Правила праці з інформатором. Анкетування як спосіб фіксації етнографічних матеріалів. Типи анкет. Методика підготовки програми-запитальника.

Тема 10. Види польової роботи музейника-етнографа. Види польових досліджень етнографа: спостереження, опитування населення, фіксація речових матеріалів, збір етнографічних колекцій, набуття експоната, складання дарчого листа, автором пам'ятки для музею. Документи польової етнографічної роботи. Вимоги та правила оформлення й опрацювання польових документів, усних етнографічних та ілюстративних матеріалів. Правила ведення, зберігання документів під час експедиції, опрацювання польових етнографічних матеріалів для передачі в музей.

Тема 11. Методика дослідження матеріальної культури українського народу

Методика збору польових матеріалів про традиційно-побутову культуру українського народу. Збір польових матеріалів про господарську діяльність українського етносу. Методичні засади етнографічного дослідження виробничо-господарської діяльності етносу. Методика дослідження знарядь праці житлово-господарського комплексу. Методика і практика дослідження традиційного вбрання українців. Експедиційне дослідження традиційної їжі.

Тема 12 Методика дослідження духовної культури українського народу

Вивчення духовної культури етносу в польових умовах. Методичні засади дослідження світоглядних уявлень і вірувань. Збір етнографічних джерел про суспільні (громадські) стосунки. Методичні засади етнографічного дослідження громади і громадського побуту, сім'ї та сімейного побуту. Методика і практика збору польових матеріалів про календарно-родинну обрядовість українців. Методика дослідження народних знань. Вимоги до зберігання польових документів, етнографічних матеріалів.

8. Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					заочна форма					
	усього	у тому числі				Теми об'єднаних лекцій	усього	у тому числі			
		лк	сем /пр.	лб	с.р.			лк	сем /пр.	лб	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
Змістовий модуль 1. Основні напрями діяльності музеїв.											
Тема 1. Основи музеєзнавства	4	2		-	2	Тема 1. Основи музеєзнавства	6	2	-	-	4
Тема 2 Класифікація музеїв	6		2	-	4	Тема 2. Класифікація музеїв	6	-	-	-	6
Тема 3 Організація роботи музеїв. Музейні фонди	10	2	2	-	6	Тема 3 Організація роботи музеїв. Музейні фонди	12	-	2	-	10
Змістовий модуль 2 Методика музейної роботи в музеях історичного профілю											
Тема 4 Інвентаризація та методика наукового обліку і опису музейних фондів.	6	2	-	-	4	Тема 4. Інвентаризація та методика наукового обліку і опису музейних фондів.	8	-	-	-	8
Тема 5 Методи побудови музейних експозицій	6	-	2	-	4	Тема 5 Методи побудови музейних експозицій	6	-	-	-	6
Тема 6. Дослідницька діяльність музеїв історичного профілю	10	2	2	-	6	Тема 6 Дослідницька діяльність музеїв історичного профілю	10	-	-	-	10
Тема 7 Методика вивчення музейних предметів.	6	-	2	-	4	Тема 7 Методика вивчення музейних предметів.	4	-	-	-	4
Тема 8 Організація польових етнографічних	10	2	2		6	Тема 8 Організація польових	8	-	2	-	6

досліджень музеями України.						етнографічних досліджень музеями					
Змістовий модуль 3 Методика етнографічного дослідження музеями традиційно-побутової культури українського народу.											
Тема 9. Види і методи етнологічних польових досліджень.	6	2	-		4	Тема 9 Види і методи етнологічних польових досліджень.	6	-			6
Тема 10. Види польової роботи музейника-етнографа.	6	2	2		2	Тема 10 Види польової роботи музейника-етнографа.	6	2			4
Тема 11 Методика дослідження матеріальної культури українського народу	10	2	2		6	Тема 11 Методика дослідження матеріальної культури українського народу	10	-			10
Тема 12 Методика дослідження духовної культури українського народу	10	2	2		6	Тема 12 Методика дослідження духовної культури українського народу	8	-			8
Загальна сума годин (залік)	90	18	18	-	54	Загальна сума годин (залік)	90	4	4	-	82

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Класифікація музеїв.	2	-
2	Організація роботи музеїв. Музейні фонди.	2	2
3	Методика музейної роботи в музеях історичного профілю. Науковий облік і опис музейних фондів	2	-
4	Методика вивчення музейних предметів, створення музейних експозицій	2	-
5	Організація польових етнографічних досліджень музеями України.	2	2
6	Методика польового етнографічного дослідження	2	-
7	Види польової роботи музейника-етнографа	2	-
8	Методика етнографічного дослідження матеріальної культури українського народу	2	-
9	Методика етнографічного дослідження духовної культури українського народу	2	-
	Разом	18	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Теоретичні основи музеєзнавства та етнографії	2	6
2	Сучасна класифікація музеїв України	2	4
3	Основні принципи організації і діяльності музею	2	2
4	Науково-просвітницька і дослідна роботи музею	4	4
5	Основні напрямки фондової роботи	4	4
6	Музеєзнавчі дослідження фондів з питань охорони і	2	4

	зберігання музейних фондів.		
7	Організація музеєм наукових експедицій з метою збору матеріалів для експозиції та музейного фонду	2	4
8	Робота музею по збиранню і обліку музейних колекцій	2	2
9	Система збереження музейних фондів	2	2
10	Музезнавчі дослідження питань музезнавчої комунікації	2	2
11	Інвентаризація та методика наукового обліку і опису музейних фондів	4	4
12	Експозиційна робота. Методи побудови експозицій	2	2
13	Дослідницька діяльність музеїв історичного профілю	2	4
14	Наукові методики провідних музеїв України.	2	4
15	Організація польових експедиційних досліджень музеями України	2	4
16	Метод маршрутного експедиційного обстеження	2	2
17	Організація музеями науково-дослідницької етнографічної експедиції	2	4
18	Види і методи етнологічних польових досліджень	2	4
19	Види польової роботи музейника-етнографа	2	4
20	Методика збору польових матеріалів про традиційно-побутову культуру українського народу	4	4
21	Методичні засади етнографічного дослідження виробничо-господарської діяльності етносу та житла	2	4
22	Методика і практика дослідження традиційного вбрання	2	2
23	Методичні засади дослідження духовної культури етносу в польових умовах	2	6
	Разом	54	82

**Тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань
(Не передбачено планом занять)**

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Контроль знань студентів під час викладання дисципліни «Календарно-родинна обрядовість українців» проводиться з метою оцінки навчальних досягнень студентів в оволодінні предметом згідно програми рівня досягнень, оцінки ефективності навчального процесу, підвищення мотивації до навчання. Система контролю має комунікативну спрямованість, що дозволяє визначити рівень сформованості навичок і вмінь студента. Визначення рівня досягнення та оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою поточного, модульного і підсумкового контролю:

- поточний контроль здійснюється за певною темою робочої програми дисципліни під час практичних занять у формі усного опитування (індивідуального, фронтального), оцінки участі у дискусії за питаннями для обговорення;
- модульний контроль здійснюється у формі підсумкової модульної роботи;
- підсумковий семестровий контроль здійснюється у формі заліку, який виставляється за результатами поточних і модульних контролів.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Змістові модулі № 1, 2, 3 Поточний контроль та самостійна робота												ІНДЗ	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4		Тема 5		Тема 6			
АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	10	40
3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2		

Змістові модулі № 1, 2, 3 Поточний контроль та самостійна робота												МКР	Сума
Тема 7		Тема 8		Тема 9		Тема 10		Тема 11		Тема 12			
АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	АР	СРС	20	60
4	3	4	4	4	3	3	2	3	2	5	3		

Примітка: АР – аудиторна робота (на практичному занятті), СРС – самостійна робота студента. Підсумковий бал (ПБ) за дисципліну в цілому обраховується за формулою: $ПБ = Б_{Т1-2} + \dots + Б_{Т11-12} + Б_{МКР}$, де: $Б_{Т\dots}$ – кількість балів, отриманих за результатами аудиторної і самостійної роботи з певної теми; $Б_{МКР}$ – кількість балів, отриманих за виконання модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль (залік) – загальна сума балів 100

Загальна сума балів вираховується додаванням суми балів за три змістові модулі, модульну контрольну роботу, ІНДЗ – 30+10+40+20= 100 балів

11. Шкала оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності за 100-бальною шкалою	Форма семестрового контролю <i>залік</i>
	Значення оцінки
90 – 100	зараховано
75-89	
60-74	
35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення:

Навчально-методичний комплекс дисципліни, програми-питальники ІМФЕ ім. М. Т. Рильського з тем: «Сімейна обрядовість», «Матеріальна культура українців», польовий щоденник етнолога, ноутбук, відео- презентації. Закони України «Про Музеї та музейну справу», «Про охорону культурної спадщини», словники, довідники, навчальні посібники,

13. Інформаційні ресурси

Література:

- 1.Вовк, Х. Студії з української етнографії та антропології: нова редакція/ Ф.Вовк: передм. О.Г.Таран; прим. О.Г. Таран, С.Л.Маховської; Ю.С. Буйських; упоряд. О.О.Савчук. Харків: видавець Савчук О.О., 2015. – 464 с.
- 2.Глушко М. Методика польового етнографічного дослідження: Навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 288 с.
- 3.Глушко М. Історія народної культури українців: навч. посібник. – Львів:ЛНУ імені І. Франка, 2014. – 223 с.
- 4.Глушко М. Опрацювання та оформлення польових етнографічних матеріалів для здачі в архів на зберігання: методичні рекомендації. – Львів:Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка. – 2007. – 20 с.
- 5.Ігнатенко І. Традиційна обрядово-магічна культура українців: навчал.-методич. посібник / І. Ігнатенко. К.: Інтелектуальна книга, 2017. – 160 с.
- 6.Етнографія України: Навч. посіб. для студ. вузів / За ред. С.А. Макарчука. – 2-е вид., перероб. та допов. – Л.: Світ, 2004. – 520 с.
- 7.Ключко Ю.М. Музеєзнавство [Текст]: словник - довідник / Ю.М. Ключко; Укр. центр культур. досліджень. – К.: НАКККіМ, - 2013. – 77 с.

8. Кожолянюк Г., Шестаков Ю.П. Етнографічні експедиції та етнографічна практика: навч. посіб. – Чернівці: Рута, 2000. – 63 с.
9. Лозко Г. Українське народознавство. – Вид. 2-е. – К.: АртЕк, 2004. – 470 с.
10. Основи музеєзнавства: навч. посібник для студентів вищ. навч. заклад./ М.В. Белікова, В.М. Зайцева. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС», 2015. – 180 с.
11. Маньковська Р.В. Музеї України у суспільно-історичних викликах ХХ-початку ХХІ ст. – Львів: Простір, 2016. – 408 с.
12. Паньків М.І. Організація польових досліджень з етнографії: Посібник. – Івано-Франківськ, 2005. – 123 с.
13. Руденко С.Б. Музей як технологія. – К.: Знання, 2021. – 436 с.
14. Рутинський М.Й. Музеєзнавство: навч. посіб. / М.Й. Рутинський, О.В. Стецюк. – К.: Знання, 2008. – 428 с.
15. Сапожник Д.І. Музеєзнавство та музейно-виставкова справа [Текст] навч. посіб. / Сапожник Д.І.; Укоопспілка, Львів. комерційна академія. – Львів: Вид-во Львів. Комерц. Академії, 2013. – 239 с.
16. Словник-довідник термінології музейництва [Текст] / Роман Микульчак, Петро Слободян, Єлизавета Діденко, Тарас Рак; Нац. Ун-т «Львівська політехніка», техн. ком. стандартизації науч. техн. термінології м-ва екон. роз-ку і торгівлі. – Л.: Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 126 с.
17. Українська етнологія : Навч. посіб. для студ. ВНЗ / В.К. Борисенко, М.В. Гримич, О.П. Гончаров; В.К. Борисенко. – К.: Либідь, 2007. – 399 с.
18. Українське народознавство [Текст]: Навч. посіб. / За ред. С.П. Павлюка, Г.Й. Горинь, Р.Ф. Кирчіва. – Львів : Фенікс, 1997. – 608 с.
19. Українська минувшина. Ілюстрований етнографічний довідник / А.П. Пономарьов, Л.Ф. Артюх, Т.В. Космічна. – К.: Либідь, 1993. – 256 с.
20. Шаповал, Л. І. Словник етнографічних (етнологічних) понять і термінів / Л. І. Шаповал. Вид. 2 змін. та доп; Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016. – 298 с.
21. Шаповал Л.І., Лахно О.П. Архівна та музейно-етнографічна практика. Робоча програма навчальної практики для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія), напрям підготовки 01 Освіта. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2019. – 20 с.
22. Шаповал Л. Місце народних музеїв у музейній мережі Полтавщини наприкінці ХХ – першій третині ХХІ століть // Донеччина: природа, люди, культура. Пам'яті Віталія Циміданова. Управління культури і туризму. Донецька обласна державна адміністрація. Донецький обласний краєзнавчий музей. – Краматорськ: Вид-во ДОКМ, 2019. – С.21-26
23. Шаповал Л.І. Етнографія України: метод. реком. для студ. іст. ф-ту / ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011. – 100 с.

24. Якубовський В. І. Музеєзнавство: посібник для студ вищих навч. заклад. Вид. 2-е, доп. – Кам'янець - Подільський: ПП Мошак М. І. – 2012. – 352 с.

Електронні ресурси:

1. Віртуальна екскурсія по музеях світу. – Режим доступу: [http: / libif.ua/publish2009/1249300238.html](http://libif.ua/publish2009/1249300238.html).

2. Кращі музеї світу – музейний простір України. – Режим доступу: [http: / prostir.museum/museums/ua/bestworld](http://prostir.museum/museums/ua/bestworld).

3. <http://etno.uaweb.org/>; <http://elib.nplu.org/project.html>; <http://lemky.com>; www.etnolog.org.ua;

4. <http://ethnography.org.ua/content/yak-zapysaty-babusyu-abo-osnovy-polovoyi-roboty> Український етнологічний центр ІМФЕ імені М.Т.Рильського